

UPPSALA
UNIVERSITET

UFV 2019/1705

Rutin för förvaring av kemiska produkter

Uppsala universitet

Fastställd av Byggnadsdirektör Peter Elenfalk 2019-09-30

Innehållsförteckning

Förvaring av kemiska produkter	3
Ansvar	3
Allmänna anvisningar	3
Förpackningar	4
Kemikalieskåp och kemikalieförråd	4
Märkning och skyltning	4
Brandfarliga varor	5
Gasflaskor	6
Hälsa- och miljöfarliga produkter	6
Åtskild förvaring	7
Lokala rutiner	7
Lagstiftning	7

Förvaring av kemiska produkter

Ansvar

Alla vid Uppsala universitet som i sitt arbete eller vid studier kommer i kontakt med kemiska produkter ska följa denna rutin samt gällande lagstiftning när det gäller förvaring av kemiska produkter.

Prefekt/motsvarande är enligt prefektdelegationen ytterst ansvarig för att kemiska produkter förvaras enligt gällande lagstiftning och anvisningar utfärdade av universitetet. Till sin hjälp har prefekten/motsvarande kemikalieombuden, vars arbetsuppgift är att se till att riktlinjer och rutiner kring kemikaliehantering implementeras på sin institution/motsvarande.

Uppsala universitet har tillstånd för att hantera brandfarlig vara. Tillståndsinnehavare är rektor som i beslut utsett berörda prefekter/motsvarande att vara föreståndare inom sina respektive institutioner/motsvarande.

Enheten för miljö och fysisk arbetsmiljö har i uppdrag att informera om gällande lagstiftning inom kemikalieområdet, utforma rutiner samt ge råd och stöd till berörda personer och enheter inom universitetet. Denna rutin hänvisar till (EU) 1272/2008, CLP-förordningen (Classification, labeling and packaging) när det gäller klassificering, märkning och förpackningar. Kemikalier som var klassificerade och märkta enligt den äldre lagstiftningen (då orangea farosymboler användes) går att läsa om i faktablad länkat till från Medarbetarportalen.

Allmänna anvisningar

Det finns ett stort antal kemiska produkter med vitt skilda egenskaper. För att förvaringen ska vara så säker som möjligt är det viktigt att de som hanterar kemiska produkter har tillräcklig kunskap om potentiella risker. Förvaringen ska planeras med hänsyn till:

- de aktuella kemiska produkternas egenskaper
- mängder som ska förvaras
- omgivande verksamhet

Ur hälso- och säkerhetssynpunkt är det lämpligt att minimera mängden kemisk produkt så att långa förvaringstider undviks.

Förvaring av brandfarliga varor är tillståndspliktig verksamhet vid de flesta fastigheter vid Uppsala universitet och får då endast bedrivas i enlighet med villkor i tillstånden, se vidare under rubriken Brandfarliga varor nedan.

Förvaring av tillståndspliktiga A- och B-ämnena ska göras enligt de beskrivningar som gjorts i tillståndshandlingarna och enligt de villkor som finns i respektive institutions/motsvarande tillstånd.

Förpackningar

Förpackningen ska vara avsedd för att förvara den aktuella kemiska produkten i. Kemiska produkter ska förvaras i sluten förpackning så att uppkomst av luftförorening hindras. I de flesta fall bör den kemiska produktens originalförpackning användas. En förpackning som endast är avsedd att användas vid transport av kemiska produkter ska inte användas för förvaring. Tänk på att plastförpackningar blir spröda och kan börja läcka när de åldras. Förpackningar ska vara rena utvändigt för att minska risken för skada genom hudkontakt. För att minimera hälso- och miljörisker ska dåliga förpackningar alltid kasseras.

De kemiska produkterna ska vara märkta enligt gällande lagstiftning. Mer information om märkning finns i universitetets rutin för märkning av kemiska produkter (UFV 2019/1706). Rutin för märkning av kemikalier hittas under rubriken "Kemikaliehantering" på Medarbetarportalen.

Kemikalieskåp och kemikalieförråd

Kemiska produkter ska förvaras i kemikalieskåp eller i kemikalieförråd. Skåpen och förråden ska vara avsedda för förvaring av kemiska produkter och utformade så att hälso- och miljörisker förebyggs. Ventilationen i dessa utrymmen ska vara anpassad för förvaring av kemiska produkter och spill till avlopp ska undvikas genom invallning i kemikalieskåp och avsaknad av öppna golvbrunnar i kemikalieförråd.

Endast berörd personal ska ha tillträde till kemikalieskåp och kemikalieförråd.

Kemiska produkter ska inte förvaras i dragskåp. Endast de kemiska produkter som behövs för arbetet för stunden bör stå framme på laboratoriet.

Utrustning för sanering och spill ska finnas och vara anpassad till de aktuella kemiska produkterna. Placera utrustningen lätt åtkomligt och i omedelbar närhet till förvaringsplatsen.

Märkning och skyltning

Kemikalieskåp och kemikalieförråd ska vara skyltade/märkta så att det tydligt framgår att utrymmet är avsett för förvaring av kemiska produkter. Av märkningen och skyltningen ska det framgå vilken typ av kemiska produkter som finns i förvaringsutrymmet. Se vidare universitetets rutin för märkning av kemiska produkter som finns på universitetets hemsida.

Brandfarliga varor

All hantering, inklusive förvaring, av brandfarliga varor är tillståndspliktig verksamhet vid de flesta fastigheter vid Uppsala universitet. De brandfarliga varor som universitetet har tillstånd för är brandfarlig gas, brandfarlig vätska och brandreaktiva varor. De brandfarliga vätskorna delas in i tre klasser med avseende på flampunkt och märks enligt tabell 1 (enligt CLP-förordningen om klassificering, märkning och förpackning, (EG) 1272/2008) Enligt MSBFS 2010:4 räknas även vätskor med flampunkt 60-100°C som brandfarlig vara. De är inte märkta med CLP-piktogrammet för brandfarligt men ska räknas med bland de ämnen där tillstånd krävs och ska hanteras som brandfarlig vara.

Tabell 1. Klassificering och märkning av brandfarliga vätskor enligt CLP-reglerna

Kategori	Flampunktsområde	Signalord	Faroangivelse
1	< 23°C och initial kokpunkt ≤ 35°C	Fara	Extremt brandfarlig vätska och ånga
2	< 23°C och initial kokpunkt > 35°C	Fara	Mycket brandfarlig vätska och ånga
3	≥ 23°C och ≤ 60°C	Varning	Brandfarlig vätska och ånga

Alla produkter märks enligt nedan

Krav, råd och rekommendationer om förvaring av brandfarliga varor finns i universitetets ”Rutin för hantering av brandfarliga varor” (UFV 2019/1840) och i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps informationsmaterial om hantering av brandfarliga varor på laboratorium (MSB). Se universitetets hemsida¹.

¹ Medarbetarportalen: Kemikaliehantering/Brandfarlig vara

Gasflaskor

Gasflaskor med brandfarliga gaser förvaras i enlighet med anvisningarna i ”Rutin för hantering av brandfarliga varor” (UFV 2019/1840.). Övriga gasflaskor förvaras på ett ur säkerhetssynpunkt lämpligt sätt. Exempelvis ska utrymmet vara väl ventilerat och flaskorna ska vara förankrade med kedja som går att häkta av. Varningsskylt för gasflaskor skall finnas uppsatt i anslutning till dörren till lokal eller annat utrymme där flaskor förvaras. Varningsskylt skall även finnas invid flaskors uppställningsplats om flaskorna inte är väl synliga.

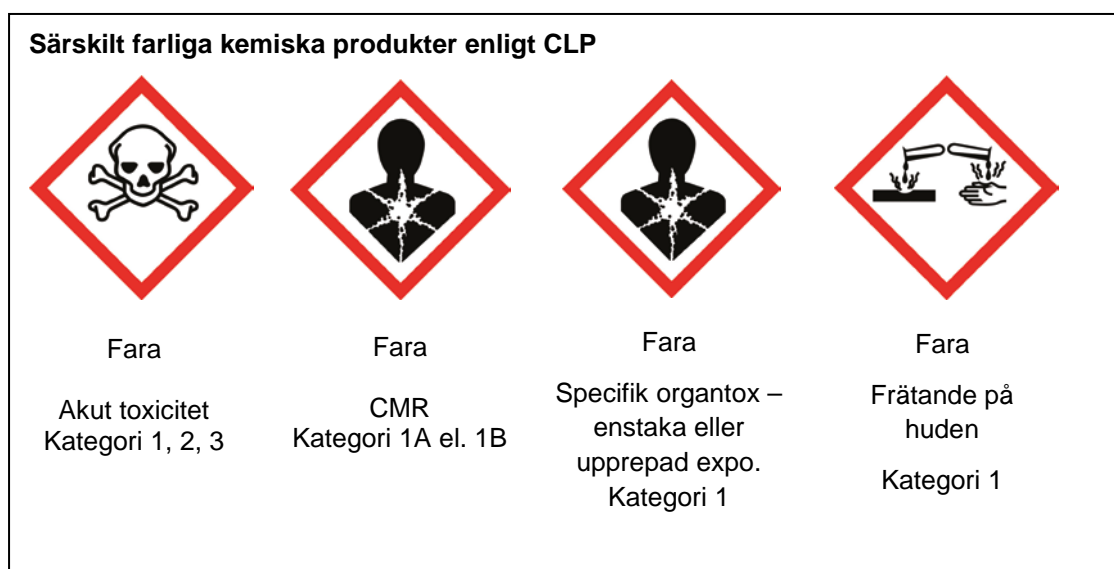
Hälso- och miljöfarliga produkter

Hälso- eller miljöfarliga produkter skall förvaras så att hälso- eller miljörisker förebyggs.

Hälsofarliga kemiska produkter skall förvaras så att de är svåråtkomliga för små barn och väl avskilda från produkter som är avsedda att förtäras.

Särskilt farliga kemiska produkter ska förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kan komma åt dem och de är märkta enligt figur 1.

Figur 1. Märkning av särskilt farliga produkter enligt CLP.

Flyktiga lösningsmedel som vid inandning kan medföra berusning skall förvaras på ett sådant sätt att denna typ av användning hindras eller motverkas.

Peroxidbildande kemiska ämnen som t.ex. etrar förvaras mörkt och svalt med tättslutande förpackning för att minska riskerna för explosion och brand.

Åtskild förvaring

Ämnen och beredningar som tillsammans kan ge upphov till ökade risker ska förvaras åtskilda. Det är t.ex. olämpligt att förvara sura och basiska kemikalier tillsammans. Kraftigt oxiderande ämnen ska förvaras åtskilt från oxiderbara ämnen. Cyanider och syror ska inte förvaras tillsammans p.g.a. risk för utveckling av giftig och brandfarlig vätecyanidgas.

Leverantörens säkerhetsdatablad och kemikalierregistreringssystemet KLARA kan ge vägledning beträffande behov av åtskild förvaring.

Brandfarliga varor får inte förvaras tillsammans med kemiska produkter som vid en brand kan förvärra skadorna. Se vidare universitetets anvisningar ”Rutin för hantering av brandfarliga varor” (UFV 2019/1840) och MSB’s informationsblad om hantering av brandfarliga varor på laboratorium som finns länkat till på universitetets hemsida².

Lokala rutiner

Dessa rutiner utgår från lagstiftning och praxis vad gäller förvaring av kemiska produkter. Utöver dessa finns lokala rutiner utarbetade inom varje institution/motsvarande och/eller områdesintendentur, anpassade till verksamheten och lokalerna, De lokala rutinerna ska följas parallellt med denna rutin.

Lagstiftning

(AFS 2011:19) Kemiska arbetsmiljörisker

(EG) nr 1272/2008 CLP-förordningen (Classification, labeling and packaging)

MSBFS 2010:4 MSB’s föreskrifter om vilka varor som ska anses utgöra brandfarliga eller explosiva varor

(SFS 2008:245) Förordning om kemiska produkter och biotekniska organismer

(SFS 1977:994) Förordning om försäljning av och förvaring av vissa flyktiga lösningsmedel mm

(SÄIFS 1998:7) MSB’s föreskrift om Brandfarlig gas i lös behållare

(AFS 2017:3) Användning och kontroll av trycksatta anordningar

(KIFS 2017:7) Föreskrift om kemiska produkter och biotekniska organismer

² Medarbetarportalen: Kemikaliehantering/Brandfarlig vara